មហេសី ថាហៅប្អូនស្រីកែវកញ្ញា គួរឃើញមនុស្សនេះឃើញ
អស្ចារ្យ ស្តីនឹងកុមារសព្វសិទ្ធ ៗ យល់ជាគួរព្រងើតពុំទៀ
ខ្លួនគេប្រាកដជាយើងកើត ស្អូននឹងទៅសាកសួរពាក្យពិត
ពិនិត្យពិច័យកលបុត្រ ៗ ថាហើយស្តេចយាងព្រះបាទា មិមា
ព្រមទាំងអគ្គមហេសី ដល់ប្រាង្គពិសុទ្ធបុត្រកញ្ញាប្រិយ ទើបវរ
ក្សត្រីជាមាតា ៗ ទានព្រះសវនីយព្រាស់ដណ្តឹង ថាចៅព្រលឹង
បុត្រស្នេហា ពីដើមពុំដែលឮចរចា នឹងរូបប្រុសណាដល់ខ្លួន
សោះ ៗ យប់មិញចៅកុអ្វីកូនស្រីក្តាយ បរិយាយនឹង
មនុស្សប្រុសកំលោះ ពីកាលវេលាយាមមួយនោះ ផ្លូវច្បាស់
កើតជាយប្រការអ្វី ៗ សុវណ្ណកេសរបវរកេត្រ ស្តាប់ជាក់
ទូលតបសុវនីយ៍ ថាខ្ញុំម្ចាស់នេះពុំមានស្តី គាមកែប្រណីព្រោស
មេត្តា ៗ ទើបព្រះជននីទ្វាសទៀត សួរទៀតតាមហេតុ
ដែលកើត បើជានឹងគ្មានស្តីនឹងនរណា ចៅកុម្តេចភ្ញាក់ផ្អើរ
ក្សត្រី ៗ ប្រកែប្រសង្ខ័រតាំងតនុ រំពឹងគំនិតតាំងប្រាសាទស្រី

ដ្បិតគេឮជាក់ជានឹងលាក់ថ្វី ប្រាប់បុះមិនអ្វីទេមាសម្តាយ ៗ នាង
បន្ទុំទូលទៅវិញថា នាកាលនាលិកាយាមមួយថ្ងាយ ខ្ញុំស្តីនឹង
ទ្វារព្រោះផ្តល់ផ្ទាយ ទ្វារបេះបរិយាយបំរៃឡើកព្រែ ៗ ឯព្រះទ័យ
វរជននីនាថ សង្កាតសួរទៀតដោយសង្ស័យ ថាកាលយាមពីរ
នោះតើថ្ងៃ ព្រាស្រ័យនិយាយនឹងនរណា ៗ សុវណ្ណកេសរនាង
អធិប្បាយ ថាខ្ញុំនិយាយនោះដោយសារ បង្អៀងបេះស្តីខ្ញុំបេះថា
សូមព្រះមាតាជ្រាបសេចក្តី ៗ កុំសុមានាងនាថសួរទៀតថា
បុះកាលនាលិការយាមបី ឮសព្ទប្រតិក្យក្រ្តី នោះតើកូច
ស្តីនឹងនរណា ៗ ទើបនាងលើកករក្រាបបង្គំ ថាខ្ញុំនិយាយ
នឹងពានស្វា សម្តេចជននីសួរទៀតថា នាកាលនាលិកាយាម
បួនឆោះ ៗ ឮសព្ទកន្ត្រីប្រតិលាន់ មាសកនស្តីដែរម្តេចសោះ
ប្រាប់ម្តាយឲ្យត្រង់ជាក់ចំពោះ ពីព្រោះម្តាយផ្តល់អំពល់ចិត្ត ៗ
ទើបវរក្សត្រីស្រីកេសរ ទូលតគាមដោយពាក្យសុចរិត
ថាខ្ញុំម្ចាស់ត្រង់គំនិត ទូលពិតពុំហានភូតមុសា ៗ ខ្ញុំស្តីកែ

នឹងកំនននេ   ព្រះមេសូមទ្រង់ប្រោសមេត្តា   អត់ទោសផងចុះ
ទុំសម្តីម្តា   មេត្តាសន្តោសប្រោសប្រណី ។   កាលណោះ
កុសុមារាជធិធី   ទេវីនាងនឹកឆ្ងល់សេចក្តី   ទើបតបថាហៃកូន
ពិសី   ម្តេចស្តីបំប្លែកប្លែកអស្ចារ្យ ។   របស់អស់នេះគ្មានវិញ្ញាណ
មិនដែលណាមានបេះបរបា   ម្តាយទើបនឹងស្តាប់កូនប្រាប់ថា   ផ្ការ
នឹងផ្កាលាពានព្រះស្រី ។   ក៏ងនទៃដែលបាំងពល់វេលា   ត្រឡប់
ប្រែជាបេះស្រដី   យ៉ាងនេះប្លែកណាស់កូនលោកអើយ   មិនមែនទេទុ
កូនមាសម្តាយ ។   ប្រសិនបេះស្តីប្រាកដវែស្តែង   កូនឯងសួរទៀត
មើលនោមណាយ   ឲ្យត្រូវបានម្តងនៅមុខម្តាយ   នឹងស្តាប់បរិយាយ
សោះសង្ស័យ ។   សុវណ្ណកេសរគោមសោភី   ស្តាប់ព្រះជននី
ហើយភ័យក្រៃ   នឹងស្ងៀមយល់វាស់អស្ចារ្យស្រ័យ   ក្រែងមាតាថ្ងៃ
ថាមុសា ។   ហើយនាងពុំប្រាប់ហេតុគេទពិត   ថាទៅសព្វសិទ្ធ
កុមារា   ដកយកដួងវៃដែលសញ្ញា   ផ្កាពុំពាន់ដីដើមក្តី ៖
ទើបនាងនិយាយនឹងសន្ធិយា   នូវផ្ការប៉ាលាពានព្រះស្រី
ប្រើនផងប្រើនសាកុំពួស្តី   ក្បត្រើទិលសោះអស់ប្រាជ្ញា ។

ឈឺចិត្តរឹងរឹតកន្ធចន្លៀក   ប្រឹងឈ្លៀកសួរទៀតប្អូនប្រាំសា   ពុំឮ
ធ្វើយសោះទិលប្រាជ្ញា   មាតាកន្ធ្ឋំចញ្ញឹមស្តាប់ ។   នាងនាថ
ទិលចិត្តគិតមិនយល់   អំពល់គឹតទ្រូងស្ទើរនឹងស្លាប់   ហាក់ដូចជា
មនុស្សដែលឥតស័ព្ទ   ប្រែប្រាប់បង្វែងក្លែងមុសា ។   សម្តេច
បិតុរេកកេតុមាតុរង្គ   យល់នាងគោមយំក្រៀមក្រា   ប្រាប់
ហេតុបុត្រីផុតប្រាជ្ញា   រៀននាសនឹងចាក្រន់ពុំបាន ។   ស្តេច
យល់កាព្យស្រ័យផ្លូវត្ថា   វិលចុះទៅកាន់ប្រាសាទឋាន   ឡើង
គន់បល្ល័ង្កកេស្វរ៉ាកាន   ក្សត្រក្សត្រក្រាស់ហៅពជគញ្ញា ៖
មកកាលទើបមានឲ្ការប្រាប់   កូនអើយបូរស្តាប់ពាក្យបិតា
ផ្សិតទៅសព្វសិទ្ធិទ្រិក្រា   គេមានប្រាជ្ញាក្លាហៅហាន ។   តាំងរូប
ក៏ធ្វើកាស្មើកសមទ្រង់   តាំងពង្សក៏ពុំថោកសន្តាន   សណ្តាប់ស្មើ
ព្រហ្មលម្អផ្ទៃប្រាណ   មិកាប្រមាណឃើញពេញចិត្ត ៖   គួររៀប
អភិសេកនឹងកូនរក្ស   ជាគូប្រកំពង់រួមផ្តែកផ្តិត   ព្រះនាងបានឮ
ព្រឹសវិសិទ្ធ   គោមស្ងិចធ្មើមុខហាក់ថាហើ ។   សម្តេចបិតុរង្គទ្រង់

បេសក្ក មានព្រះតម្រាស់ឲ្យមន្ត្រី ទៅនាំសព្វសិទ្ធមានបារមី មក
គាល់ចក្រីជាឆាប់ៗ ។ អមាត្យទទួលព្រះតម្រាស់ ចុះទៅហើយ
ទើបដល់ប្រាប់ ឯចៅសព្វសិទ្ធក៏បានស្តាប់ ប្រញាប់ឡើងមក
ក្រាបវន្ទា ។ ទៀបគល់បល្ល័ង្កតាំងពីព្រេណា ទើបបានត្រឡប់ទៅ
យល់គ្នា ព្រឹប្រុងចិំប្រប់សព្វពេលា តាមព្រះទយាដោយសព្វ
ខ្លួន ។ ព្រះបាទព្រហ្មទត្តអធិបតី បក្រីមានព្រះតម្រាស់ផ្ទូន
ហៃហាសព្វសិទ្ធវិទូអាំមួន យើងជួនជួបចៅហៅត្រូវចិត្ត ។
ព្រោះបានចាទៅអតិព្រាយ ទីដ៏នាគនោមឆាយនៅស្ថានស្ថិត
នាងកំពង់គបកាសិក យើងទីកក្ខណិកគិតមេត្តា ។ ទីងរៀប
អភិសេកបាឯងអប ដាមហាឧបកដគ្រងរង្វា ផ្សំនឹងក្សត្រី
ស្រីកល្យាណ៍ ឲ្យផ្គូបព្រាថ្នាត្រោះនេះនៃ ។ ឯចៅសព្វសិទ្ធ
ក្រាបប្រណម្យ បង្គំទទួលតម្រាស់ពៅ ស្រេបទើបសម្តេចព្រះ
ជៀស្លត៍យ ទ្រង់ញេញយ្រោះយ ញាណមានឧត្តារ ។ ហៃ
អស់ហៅតាត្តក់ពាក្រោម បូរាះរៀបចំបន្ទាយា បូកបាំងផ្កែះ

ផ្ទៃយាត្រា ផ្ទួសផ្ទុំសាលាពន្លាស្ថាន ។ តាក់តែងតែង
តាមចំណៀមសព្វ ធ្វើការមហោស្រពបុណ្យសួរិកាន ផ្សឹកអញ
អភិសេកបុត្រពីព្រេណា ចូររៀបឲ្យបានតាំងការឆាប់ ។ ក្រា
ពោះបានីព្យានិទានសួស្តី ស្តាប់ឧត្តារឡើងបញ្ញប្រញាប់ វែកផ្លូវ
ប្រកាសឌីការប្រាប់ មេការការកំសាច់គ្រប់តំណែង ។ ឲ្យជួស
ចន្ទ្យាយាបន្ទប់ព្រៃ សង់រោងសាមសិបប្រាំមួយល្វែង ពាស
សំពត់សំពក់ទេសចិញ្ចែង ផាត់ព្រាក់ផែងតែងកាំងកុ ។ មាន
តាំងឆត្រគ្រួតរៀបតាមធ្នាំ ត្រូវទឹកក្តិតណាត់ទៅព្យាយស្រុក
ឯកំផែងកងទ័ពបុស្សបុក មិនឲ្យមានតក់ផងផ្លូវ ។ សឹងជា
បាំងកុំភាគថៃវ តាំងសឹងភោមវិការគ្រាន់គ្រប់ច័ ពុកក្រឹកាម
ប្រវេណី ចរន្ទោះបោះត្រៀក្រឹងគ្រា ។ រាងកុងបន្ទស់គោះមានគ្រប់
រោងណាំងលេងយប់សព្វវេលា រោងហ៊ូ បាត់បោយដោយមាតាំ
លោលទោងភ្លាស់ភ្នាក់ស្នូរព្រំប្រ ។ មានរោងល្ខោនខោលលេង
តាមចំណូ ដោយតន្ត្រីកំណាន់មគ្រ្គីផ្លូ ផ្ទៃវិញភាផកំនរាំគំរោជវត្តិ

ភ្ញើព័ទ្ធគ្រប់ភ្ញូកមុខរ៉ាវជន្ម ។ តាំងក្អមកុនកេវរៀបចើងខ្លាំ ដាក់ជាំដួងពាល្អកន្ទួង ថ្លៃពេជក្រាលព្រំសមធកបាន អានលើស៊ីនចន តោងវៃយ៉ា ។ គ្រប់ល្វៃនិមន្ទោះជាទីតាំង ចិតម៉ាគីឡប់ឡៃក្បែរ ពានជា មាននាគបន្ទប់ទីភាសនា ត្រូវការខាងឯលោកស្រី ។ ។ សងស៊ុមផ្ទីវិញពេញតាន់តាច់ សំរាប់ឲ្យអ្នកប្រទេសថ្មី ឯព្រះពន្លាមានថ្ពាក់ប័ ទីនៃនរ៉ង្ស៊ែសុវណ្ណា ។ សម្រាប់ស្តេចចេញទេរបាំ ហើយកែវសីវជាំគ្នូនមុក្កា មានកុម្ភីតាំងរៀបក្រឡា ទីនាំងធាយាពន្លាគន់ ។ សន្និយារួតរាំងរនាំងខណ្ឌ គ្រប់តាមល្វៃនិចខ្នុកងពេជរន្ទន់ ដាក់ដាំកញ្ចក់ផ្ទៃកន្លយន៍ មើលទៅលេងមានរស្មី ។ លុះជួបកំណត់សព្វទៅ ភ្ញាក់ងាររៀបរួចរួសរាន់ទ្ធ័ ឡើងទូលថមពង្សអគ្គនរបតី បក្រីទើបព្រាស់ប្រាប់អមត្យា ជាចូរហៅទៅហៅកោណ្ឌញ្ញ សេដ្ឋីនោះមិញឲ្យយាត្រា បវបូលមកធាប់ផ្សិតក្រូវការ អភិសេកសុតិសាសព្វសិទ្ធិ ។ អមាត្យបន្តិចបណ្តាប់ ក្រាបលាប្រញាប់ចុះដើរលង រួតរះដើរចូលផ្ទះ--

សេដ្ឋី ទើបប្រាប់ទៅវ៉ាតាមបញ្ជា ។ ថាផ្សិតសម្តេចព្រះមហាក្សត្រ ឲ្យលោករៀបចាត់រកពស្តុការ ចូលទៅក្នុងក្រុងកុំរង់ក ឲ្យទាន់វេលាស្អែកនេះឯង ។ ព្រោះផ្សិតសព្វសិទ្ធកុមារ ចូលទៅថវបាពាក្យថ្វាថ្ងៃ និងកដបុត្រគប្បីស្រែង នាងឆាថស្តីស្តែង ស្តេចបានស្តាប់ ។ ឥឡូវព្រង់នឹងរៀបអភិសេក ផ្ញុំភ្លាជាឯកតាម ដោយច្បាប់ អមាត្យថ្លែងស្រេចវិលត្រឡប់ សេដ្ឋីប្រញាប់ឆាប់ម្ចីម្នា ។ បបួលបាវព្រាវមកព្រមព្រៀង គួយជងគ្នាស្មៀនពារ ភ្នកងារ ហើយរៀបរីទ្រព្យក្នុងគ្រឹហា គោកពានជាជាមានតម្លៃ ។ សំពត់ហូលវៃព្រានៅចៀមព្រំ ផាំហ៊ុបតម្បូងកសាក្ដាត វៃរៀ ចំរៀងក្បូនពេជ្ររលចវៃ ប្រើងពណ៌គោកក្រគ្រឿង គ្រប់គ្រាន់ ។ មានតាំងកុកទៀបរៀបអាហារ បង្វែបង្ការជ្រុកទាមាន់ រៀបរួចប្រញាប់ឆាប់រួសរាន់ ប្ដូរទៅឲ្យទាន់ពេលវេលា ។ ស្រេចហើយសេដ្ឋីប្ដីប្រពន្ធ ជញ្ជូនទ្រព្យធនចេញម្នីម្នា ឲ្យលើកដាក់លើរទេះតាំ ចេញពាកគ្រឹហាមកខាងក្រៅ ។ គ្រឿង

លានស្មាស់ទុំផ្ដុំគុំលនី ប្រចាំក្រៀមក្រនីម៌ក្ខណទៅ សេដ្ឋីចាំនពី
សឹងឥតសៅ ផិះបរសំដៅទៅក្រុងក្រៃ ។ មានមនុស្សជិះសេះ
ឥតខះអម ច្រើនស្មាំហែហមពេញព្រៃផ្សៃ ល្មុះបរទៅដល់ពផកំនែ
ថ្ងៃ សេដ្ឋីចុះពីគជសារ ។ ឲ្យឈប់កែវព្យសព្វគ្រប់គ្រាន់
មនុស្សម្នាប្រញាប់ពេញក្រៀបត្រា សឹងសែនផ្ទះបណ្ណាគារ
ដាក់ក្នុងសាលាទំនៀបថ្មី ។ ស្រេចទើបកោណ្ឌញ្ញចេញដើរទៅ
ចូលគាល់ថមហៅព្រះបត្រី ឯក្នុងបុនកេនកំពង់ជ័យស្រី ក្រុំញ
ក្រាបសិរសីវន្ទា ។ ព្រះបាទព្រហ្មទត្តខត្តិយវង្ស ស្ដេចទ្រង់
ខៀនខយល់ម្ចាំ ទើបមានមធុរសេសគ្គោសថា ហៃមហា
សេដ្ឋីប្រពៃពិត ។ ជ្បិតនានពីតាជាវិករៀន ជាបុត្រីយើងយ៉ូន
រៀនវិជ្ជា ស្ដីទីនបុត្រាបាសព្វសិទ្ធ យើងគិតយល់គួរស្ទារៀវក្រ ។
នេះសមគេសូមសាធផកិក្ខា ពីមុនបានជាចាំនិស្ស័យ កាលដើម
ជ្រើសរើសបុត្រក្សត្រថ្ងៃ ឲ្យមកប្រស្រ័យកុំស្ដីថា ។ ក្រោយទៀត
រើសសព្វក្នុងសេនីយ សេដ្ឋីកុដុម្ពីក្រៀបត្រា ល្អនលោម

អស់ចិត្តផុតប្រាជ្ញ គានស្បែកចរចាថាកូរសាះ ។ កែកយប់
មិញពេញវ៉ៃកពិត សព្វសិទ្ធបានសួរក្រឡើយដោះ ហេតុនេះ
យើងគិតអាណាកស្មោះ នឹងរៀបអស់បណ្ណាគារ ។ អតិសេក
ផ្សំគ្នាជាគូគាប់ កែនកាមទម្លាប់បុរាណ ឬអ្នកចេញស្ពាន
កផបុត្រា កាមយសសក្កានាំមកនាប់ កោណ្ឌញ្ញទទួលព្រះ
តម្រាស់ បន្ទំហ័សចេញប្រញាប់ ដល់កេនកិច្ចទីប្រថាប់
ទើបប្រែប្រាយប្រាប់គានខេមា ។ ឲ្យរៀបតែងក្បួនពាធសព្វ
ស្រេចនានរែនចាក់គ្រឿនពស្ដ្រា ស្រប់ស្រន់ជំរះព្រះក្រយា
បំពាក់សន្ទាររៀនរនៀ ។ ចំពៀននឡូនឆ្លាំនច្រាំពារ គ្រោន
ប្រុងធ្នុះវៃឈរជ័រស្មើ ពាក់ព្រមព្រះហស្តចាំនប្រាំបី មើលមាន
ស្ដស្ដីសិរីវិទ្យា ។ ទ្រង់ព្រះភូសារសែសយមាស ឧភាសភ្ញីផ្អែក
ប្លែកល្អក្រាក់ ថាប់សួផកនិដើនគ្រឿនកនហត្ថ ព្រះកន្សែ
ចាក់ពន្ធ័កិសុវណ្ណ ។ ពាក់មកុដជាំពេជ្ររលេចពណ៌ ល្អះល្អ
ត្រូវរៀនដោយគ្រឿនទំ លាយលាបក្រេបនៅឬផ្ទប់

ព្រះភក្ត្រសោភ័ណសុវណ្ណា រៀបអង្គទ្រង់គ្រឿងគលង្កជ វិសុទ្ធ
វិសេសនរេស្រ្ត ទើបលើកអង្គកុមារ យាត្រព្រះសុរិយាបោះ
នគរ ៗ ព្រះបាទព្រហ្មទត្តទត្តិយា នឹងនាគកុសុមាភរទេវី
ទ្រង់ឈ្មោះព្រះនាងនាថនារី ក្នុងទីព្រះថែនថៃងសុវណ្ណ ៗ
ចំពាក់ព្រះមកុដវិសុទ្ធិសក្ក ពាហុភក់ថាប់ស្វូរីផ្គូនិកុដាខ សង្វារ
គ្រោងអង្គទ្រង់កនិទ្ធ ប្រកាន់ប្រកបត្រចប់ប្រដាប់ ៗ ទ្រង់ព្រះ
ពស្ត្រព្រាក់ចាក់ខ្សែមាស ភក្ត្រវិលាសល្អចំណាប់ ក្បូសទ្ធវិចិត្រ
រំដែរចាប់ រស្មីស្រស់ស្រាប់ផ្ទូកក្ងួយន៏ ៗ ពានាសៃស្រេស្ថ
រឿងពិចិត្រ ប្រសិទ្ធប្រសើរដើរណើរទ្រង់ ដូចស្រីសុជាតា
វាវិឌ្ឍ ខប្រមទីស្រីស្រនរគមកំដៃថ្ងៃ ៗ ពិទូរ្យពិតាយណាយទឹកវិលេ
ពេជ្រនិលខចឹមនានគប្ដី ពាក់ប្រោមព្រះហស្ដល្អរល្ហៃក្រៃ ព្រះ
ភក្ត្រចៃប្រៀបប្រិមថ្វា ៗ រៀបរូបស្រាប់ស្រេចស្ដេចមានបុណ្យ
ឲ្យរើសនិមន្តព្រះសង្ឃគណា ជាទ្រង់ទ្រឹនរួសក្ដគាយា ផ្ទុំគន់
ក្រឡាពន្លាគន់ ៗ លុះដល់ព្រលប់យប់សន្ធ្យា វេលាមើន

ភ័ព្រះបរមពន្ស ឲ្យស្រស់តាស់ទុំផ្តុំកុលន៍ ស្រៀបទ្រង់ហែហាប
កលបុត្រ ។ ពួកស្នំព្រមការស្រើស្តីរផង ឌូលចំពើនគន
ពេញប្រាង្គស្រី លម្ពេលហែហមអមចេញខ្លី តាកដំណើរមេត
ពេតមៀ ៗ ដល់ហើយក្រាបចុះលើកម្រោល សើងគ្រាលពួក
ព្រោននៅបៀមព្រំ មាគាគន់ផ្កាប់ក្រាបបង្គំ សុទ្ធសឹងនិយម
សោមនស្ស ៗ គ្រាំគោះគោណ្ឌញបហោសេដ៏ ឃ្មោកទ្រំព្រម
ទាំងនានខេម នៅទីក៏ដេរជាបរ៉ៅ ហែអង្គព្រះមហាបុរសេន្ទ ៗ
ឡើងលើគទ្វាជាប្រញាប់ មនុស្សផងគាន់កាប់ប្រព្ធុតពីខ្ម ទើប
អង្គសម្ដេចព្រះព្រហ្មទត្ត មហាក្សត្របរព្រះភក្ត្រវ៉ៅៗ ឲ្យអាកគាឆ
ព្រះសង្ឃសូត្រ ស្វាធ្យាយរៀកគ្រោះធោះនៃ រម្ងាប់សូត្រ
មន្តមហាជ័យ បាចសាចមាលីយថាមន្តល ៗ រួចស្រេច
ស្ដេចហែបុត្រ ចូលកាន់ប្រាង្គទែនមណ្ឌល តាំងទៅសព្វសិទ្ធ
បុត្រនិម្មល សឹងហែទៅដល់ទីប្រថាប់ ៗ ព្រះសង្ឃក៏
វិលទៅកាន់វត្ត ព្រះបាទព្រហ្មទត្តប្រកាសប្រាប់ ឲ្យពួកមហាសេ

រៀបប្រដាប់ ទ្រាំបេញឆាប់កុំយូរលេង ៗ ស្តេចទ្រង់
ទតគ្រួសាលក្មេង ដោយល្បែងមហោស្រពប្រថាប់គង់ លើព្រះ
ពន្លាទីពេនទ្រង់ បក្រពន្សទ្រង់ទតបាប់ព្រះទ័យ ៗ អស់
ពួកល្ខោនសំដែងរៀងគ្រឿង ជើងរឿងកើលទ្យាសង្វៃ ប្រគំ
ភ្លេងរ៉ូវញ៉ៀរៀនជ័យ ទស្សនៈស្តេចចូលទៃឧបន្ទ ៗ យប់នោះ
មានល្បែងលេងដោយខ្សែរ គាំងស្បែកណាំងទុងដោយដូង
ច្រើ ខាលងីវហក់បាយក្មេងប្រគំ លានក្បាលដុំកុងក៏ង ៗ
មនុស្សម្នាប្រព័ន្ធពូនពេញពាស ពស្ត្រីទាសឈរមើលក្មេងក្មេង
ភ្លាំង មានពេជ្រប្រកិតបិតជញ្ជាំង លកម័កធ្ការវាំងគួយតាំ ៗ
លកបាយបបរស្ពាតាំ ឯបឆាយផ្លូកត្រីកពីសណ៌រ ត្រូវផ្ទះសាច់
ផ្ដើរពោះវៀនកាំ ះះគិដកោភាវតាំងព្រៅក្មេង ៗ ហេនះពង
បៀរបោះជួយគី មនុស្សម្នាលេងមិរពេញសាទ្បូន ឈ្នះចាញ់
ខ្វះទាមេហូកតុន ខ្វះប្រជ័ផភ្លើងកីអ្នកបាក់ ៗ ខ្វះពិតខ្វះស៊ុខ្វះ
ដើចភិទ ខ្វះមានសោហ៊ុយលុយកាសប្រាក់ ទិញលេងស៊ី

លេងមិនស្គាយកាក់ ខ្វះស៊ាក់បង់ស្រីស្រកដើរស្រែ ៗ ឯពួក
ករម្ហូះកំឡុងបុណ្យ យ៉ាគចុះមេចម្ចាស់ទ្រង់ក្រដើរ ដូរទិញលក់គ
អស់អាវស សាមិសកុលកល់អ៊ះវត្ត ៗ កែងខ្វះយ៉ាងជាំនក្នាន
ស្គាយទ្រព្យ ក្រែងស្រីមិនកប់តាមចិត្តបង់ បួកឆក្រើកាក់ដើរ
រហាង ក្រាប់ក្រងរហ័សស្វះតាមក ៗ ឯអស់អ្នកៈលងកែង
ស្ទៀកពាក់ ខ្វះលួចលបពាក់បង្គាវ ខ្វះណាត់ក្លូចខ្សែកក្អកបន្ទរ
ខ្វះលលួកកវៃបាវអស់អ្នក ៗ បង់បានគ្នាជាសហាយ ឯបវៃ
ប្រញាយខ្វះលបណាក់ កើតជាផ្ទះរណ្ដោះឈ្មោះពួនពាក់ ផ្ដើលភាគ
សេះរត់លោកត្រលុក ៗ ប្រព្រឹត្តក្រោកគ្នាពោទ្យាហាល ប៉ុល័ស
បកផល់វាប់ចូលគុក ខ្វះរើសចុះគាលពោលបំរុះ ចេញឈាម
គគុកមុខអន្ទិចា ៗ ឯពួកចីជុំឆប្រុងដើរក្រោក យូរយាត្រកែក្បូរ
កុម្មសាលា ខ្វះចូលបគ្គុំដើរទឹមស្នា ប្រាជ្ញាឲ្យគេហៅជាចី ៗ
មនុស្សម្នាលីលាយាត្រាក្រាច ហួរកែពាធរាប់ពាំងប្រុសស្រី
ខ្វះប៊ខ្វះទ្រពកូនខ្វី ខ្វះលក់បាកែក្បូរបាក់ ៗ ល័ព្វលេងភ្លេង

ព្ឫក្សដោយគ្រឿង មានលោកអ្នកយើងលបមើលឡាំ អ្នករលង
សួក្រុមហាវៀសស្រាំ វែងយាំយើតេអារម៉ឡេក ៕ ខ្វះលប
លួចលុយតាំហោជៅ ខ្វះទាចស្រែកឡើងក្រញៅក្បែរ ខ្វះ
លើកជុំជីមិតថោលមិត ខ្វះជ្រៀតកេរប្រកច្រែកគេជួន ៕ ឯស្រី
ក្រមុំព្រហ្មចារី ស្មៀកភាក់យ៉ាងថ្មីមាសពេញខ្លួន គម្ពោះខ្វះ
ក្បាយ៉ាំកុំគួន ខ្វះជួបចូលចិត្តកខ្វាចញ្ញ ៕ ប្រទីបគ្រៀប
ប្រក់ដួចកញ្ចក់ ស្រីណាអាក្រក់គ្រឡប់ជា ល្អព្រោះគ្រឿងក្ដី
គង់វេលា សន្ទយាកត្រីវតបីអង់ ៕ ខ្វះឃើញអេល្អឈរ
សម្ងំ ទ្រូងភីងជាចុកចុកក្ដកក្ដន់ ក្ដៅក្ដាត់ប្រមាត់ស្ងួតណែន
ណាន់ សុកសុមគ្គិចិត្តផ្សៀកស្នេហា ៕ លុះដល់អធ្រាត្រ
យប់ស្ងាត់ស្ងប់ មាំងពីផង់ប់លោនពាំ អ្នកមើលទាំគាប
យាត្រា កាន់ស្ពានកណ្ដាផាសុខសាន្ត ៕ ជូនព្រះទិនករ
ទៀងឋ្យាស់ ទៀបអរុណរះព្រះសុរិនាន បរោហិតទោកាសីងផាន
ប្រហាណាយល់ពេលស័ក្ខអក្សរ ៕ ឲ្យតាំងប្រតំដ៏ជត្រ័យ

កោណ្ឌញ្ញសេដ្ឋីចេញចរ ហែព្រះកុមារថ្មីបវរ អមអស់ស្រ
ស្រះលុះដល់ទី ៕ កណ្ដាលវង្សព្រះពេជ្រពេងរង្ស ក្រាបចុះ
បង្គំគ្មានគាល់មីរ ឯនាងកុសុមាភរទេវី ហែជាងនារីពីរប្រាំក្តស្រី ៕
បណ្ដាស្រីស្គ្រាបរិវារស្នំ ប្រឡូកប្រឡុំជុំឃ្លាតទី សឹងតាមហែ
រាបអមគ្រប់ត្រី ផងបីគណនាព្រាកបំប៉ាន ៕ មកដល់បណ្ដូល
ទីពេងទ្រង់ ឲ្យគាងទោយយេងកន់ប្រញាប់ព្រះណា ស្រីស្នំក្រមការ
អម្សាលមាន កង់គាល់ពេញមីរក្រៀបក្រា ៕ ព្រះបាទ
ព្រហ្មទត្តទត្តយវង្ស ស្ដេចស្រង់ហើយទ្រង់គ្រឿងក្ខូសា សិហនាទ
ហោងយាត្រាគគាស់ផា កាន់ព្រះក្រឡាកពេជ្រសិរម្យ ៕ តាំង
ពីភេផបុត្រវិសុទ្ធសាង អាចនអភិរទចាពបង្ក សម្រេចបិតុរង្គ
ទ្រង់រិយម ឲ្យតាំងប្រតំដ៏កក្រឹយ ៕ បន្ទាប់ព្រះនាងនាថ
កុសុមា នាំកដកុមារកុមារី ទៀងគង់ភ្នករក្លែរង្ស តាំងពីរ
អន្តរ៍ទត្តិមក្ដា ៕ ទ្រង់យកពីកស័ន្តតាំងទិពក្អោះ ស្រោច
ស្រប់អប់អស់អង្គា ឯនាងកុសុមាភរផាយា លីលាចូលបង

ព្រះហស្ថា ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ជុំសន្និសូត្រស្មូត្រ មន្ត្រីតាំង
ហោរាយកស្ដីជ័យ គំរប់ម៉ឺដងស្រេចហើយនៃ ទិវាភ័យ
ៈសោមនស្សស្រស់ប្រិយា ។ ប្រជុំព្រះវង្សានុវង្ស គាល់គង់
ជុំវិញពេញគ្រៀបគ្រា បន្ទិលពពិលជាទក្ខិណា ជាប្រាំបួនសា
តាមគេចវៃសយ្យ ។ រួចលក់ដាក់ផ្សែងចំគន្ត្រា ពរពន្សកុមារ
បុត្រថ្លៃ ស្រេចហើយថ្វាយគរវត្ថៃក្រ ជាមហៃហលាន់ព្រះថ្មីទ្ធាធំ ។
សូមឲ្យចំរើនស្រីសុវត្ថិ ពិព័ឡ្វទ៍បណ្ដលទុក្ខប័ង ប្រកបក្សេមសុខ
និរទុក្ខ៍ង បិទបាំងអាពាធព្យាធិយាយី ។ ឲ្យប្រាសពីគ្រោះកាច
មានព្រះជន្ម យឺនយល់កំណត់មួយហ្មឺនឆ្នាំ បានត្រង់ពិភពបប
ពានី ជាទីពំនាក់ប្រជាជន ។ ទោះទាំងអរិន្ទបរប័ក្ស ចៀ
យកពីពេកព្រះគុណធ្ងន់ បាក់បបរូបទ្វាបអំណាចលន់ បង់ពន្ល
ប័ណៈពុះវន្ធា ។ សម្បត្តិមហាចក្រទាំង៧ ឲ្យអណ្ដែតវិល
ចូលមកជា សប្រាប់ព្រះពោធិសម្ភារ កុំឲ្យឃ្លាតឃ្លាសោះជា
មួង ។ បណ្ដាលប្រជាជនប្រុសស្រី ទាំងផែនបុរីថ្វាយពរជេន

បាចសាចលាជផ្កាមាលាក្រអូប សន្ទឹកគឹកកងជាគោឡូ ។
ស្រេចការពិពាហមង្គល ទសពលព្រាហ្មណ៍ចក្កុះត្ហយា ប្រគានគ្រឿង
យសព្រះសុណាំសា ជាមហាឧបាសកជ័យម្ដីតាន ។ ទ្រង់ឲ្យវង្ស
ព្រះធីតា កាន់ព្រានស្ដុវណ្ណមន្ទីរស្ថាន ព្រះជននីទេវីអមួយ
ប្រាណ កុំធានឲ្យបាទទៅរួមគ្នា ។ ឯព្រះសុណាំសាមហាសព្វ
សិទ្ធ នោះព្រះបពិត្រឲ្យបរិការ ហែចូលប្រាសាទបុះសើរជា
ផែលព្រះបុត្រក្ដានាន់ជ្ញាប់គង់ ។ លុះដល់សន្ធ្យាវេលាយប់
ភូមិន្ទពិនគព្រោះព្រួទ្រង់ ឲ្យនាងកុសុមាវាតីវង្ស នាំបុត្រនាម
យន់ទ្រង់បន្ទុំ ។ ព្រះជននីបានលកាន់បុត្រី ទាំងហកូនស្រីថ្លៃ
កំម្សេ ពោលទេះស្ដាយើរព្រៀបរៀបចំ គងពាមាសមុំម្យ៉សេយ្យា ។
ទីពព្រះស្វាមីស្រីវរមិត្ត ប្រវកូនគុំគិតគិតភ័យឃ្លា កុំឆ្ងាសកុំអៀន
ណាកូនណា កុំឲ្យកស្ដុកាក់អន់ចិត្ត ។ ព្រះនាងបានស្ដាប់
ស័ព្ទមាតា ព្រឺព្រះកាយទុកន្តែក នំគអោះហើយញ័រស័រសិទ្ធ
យកស្បៃបាំងបិទព្រះភក្ត្រ ។ ហើយលើកព្រះករឡើង

ប្រណម្យ បង្គំចូលគបផនទិជា បពិត្រព្រះវររាជមាតា សូម
ទ្រង់មេត្តាប្រោសប្រណី ៗ ព្រោះខ្ញុំនេះដូចអ្នកប្រាប រៀន
ពបតាំងពីកើតមកខ្ញុំ ឈ្មោះប្រុសពុំធ្លាប់ស្តាប់ពាក្យស្តី ពុំមាន
មេត្រីចិត្តជាប់ជិត ៗ ឥឡូវឲ្យទៅនៅនឹងប្រុស ម្តាយអើយម្តេច
ឡោះគ្រាន់នេះម្តង សូមទ្រង់អាណិតគត់កូនផង កូនអៀនក្នុង
អត់១បមែមយ្យ ៗ ជាហើយក្សត្រីស្រីទ្រង់លក្ខណ៍ ទុនក្រ
ដាក់ចុះក្តោះទៀបព្ទ ព្រះបាទមហាការវិនេសង្ស័យ សោកសោះ
អាល័យក្តីសង្វារ ៗ ព្រោះបានកើតទៀតព្យាបាទ កាលនាង
ជាប់ជាតិជាសកុណា បានកាន់វៀរពិសក្យសច្ចា ប្តូជាំ ឲ្យកើត
ចូលចិត្តគិត ៗ តែបាបនោះកិច្ចានកាំង សច្ចំសច្ចាឲ្យជួបជិត
កម្មនោះឲ្យផលទម្លុលមិត្រ ទៅជាប្រែចិត្តគិតមេត្រី ៗ នាងទំ
អំណត់សង្កត់ចិត្ត ធ្វើហាក់មិនស្ងៀតឥតវាហី គាវក្រុងគេថា
និន្ទាស្តី កើតកើតជាស្រីស្រស់ស្រីបស្រាល ៗ ទំប្រឹងទូល
គបទៅទៀតថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោសកុំអាល កុំឲ្យទៅនៅពុំ

ក្រវិកាល សូមនៅព្យាបាលព្រះមាតា ៗ ផននីនាថថ្មេលោម
យកចិត្ត មាសស្និទ្ធតែក្រោះខុសមាត្រា បង្អប់ប្រវេណីពី
បុរាណ ពុំផែលខណាធិនវៀសបាន ៗ កុំថាមនុស្ស
ពោះពាំងទេវតា នៅឆកាកាសស្គាំស្ថាន តង់កេគ្គតាប់
ប្រុសពុំប្រាណ មិនឃើញឲ្យភាតហានដូចក្រ ៗ កូនបេះដោះ
ស្រាយម្តាយកិតគេះ ពាក្យនោះខុសទេណាកូនណា ព្រាស់
ស្រេចស្រុបនាំនានិលណា តាំងពីអង្គាកាន់ប្រាក្តស្រី ៗ ពោធិ
និម្មលយល់មាតា ដើមក្រាបនមស្ការទេវសិរសើ ផនតីនាងមាន
សវទ័យ ហៃបុត្រពិសៃថ្ងៃថ្មីម្តាយ ៗ ជ្រឹកកផក្សត្រីថ្ងៃ
ប្រសើរ ម្តាយមេកមកផ្តើណាកូនថ្ងៃ ប៉ុរកូនទទួលស្រួលស្រស់
ស្រាយ តាំងចិត្តខ្វល់ខ្វាយរកក្រា ៗ ឲ្យមានអំណាទនឹង
អំណត់ ទុនអត់អបអរចិត្តធ្វើជា កុំយកពិរោធក្រេវក្រោធ ពោះ
កើតនិន្ទាពាសលោកិយ ៗ សុវណ្ណកេសរបវររក្ស ចូលនាង
ធ្វើវត្តប្រកិបតិត្ត ពេលថ្ងៃពេលសាយសព្វចំណី ពេលស្រង់

គប្បីមើលថែថ្នម ៗ ទំរាំគភ៌គាអោយប្រព្រឹត្ត ក៏ប្រសិនបើទេសពេះ
ទំនុកទុំ ប្រុងប្រយ័ត្នណាស់ណាមាសស្ងួន ទើបគ្រប់ទីនឹកស្ងួន
បុកណា ៗ ស្រីឆ្គាប់រៀពការពារវៀយទាត់ គួរអស់សិតាល់
មើលតាមគាះ លុះទូលឲ្យទូលសុំករុណា ប្រយោជន៍ឲ្យរាំរៀន
ដីកៃ ៗ ឆ្មាំស្រុចសម្ដេចព្រះមាតា យានវាកសយនាព្រះទ្រង់
គ្រានោះព្រះរាជ៍ទាវជាតិ ឃើញព្រះផង់ទ័នរឹលឈាំ ៗ នាង
ស្នះចុះកាមយាប្រញាប់ ព្រះមាតាជាប់ប្រាថមាត់ទ្វារ ទាញ
ផិតបិទផាប់ធាប់មួហ សត្វសំទូរឡាទកយល់ផាក់ ៗ ស្នះកាយ
មកចាំព្រះជាតា ហត្ថាចាប់ទាញព្រះសុភគ្រ្គ ហើយទុបព្រះ
អដ្ឋិអណ្ដាំងលក្ខណ៍ ព្រះនាងញាំញ៉ោក់ដាក់កគ្រ្គា ៗ យកព្រះ
ភ្លសិតបិទមុខបុះ អោះអុះអៀនទុនព្រះអង្គ ព្រះករមកាវ្យ
កុមារ ប្រកៀកកាយាកុមារី ៗ ក្រោកឆ្ពាក់លើបន្ទំទ ព្រះ
នាងបុះពីថែងខនៀ្យ ព្រះអស្តាបនុបក្រសាបបី ព្រះអូនខុនវី
អៀនព្រះអង្គ ៗ ព្រះនុស្សគ្រាស់ជាខ្ញុំអូនអើយ ម្ដេចល្ងើរកោះ
ល្បុក

កើយបែរជាបុះបង់ ទៅមិនអាណិតចិត្តដែលចង់ ចូរងើបមុខ
ក្រឡេកមើលមកបង ៗ ទំរង់វះភ្ញាក់គេបរង់ចាំណា ថៃ ៗ អូន
ដីកល្អល្អបល្អន ម្ដេចម្ដងរបាបានតែម្ដង បុមិនស្នេហ៍ស្ងួន
ផងខេម្ព ៗ បំណាច់សម្ដេចព្រះបិតា ទាតាវរៀបការពូជជាតិ
ខ្ញុំអូនជាគូគេដឹងឮ ម្ដេចក៏ឲ្យឈឺចិត្តបងទៀត ៗ ចូលធ្វើយ
ប្រាប់បងកុំបងខឹង ឲ្យបងបានដឹងកិច្ចការខ្ញៀក បូបាស់កន្ទង
នេះបង្អៀក ចូរបែរមកប៉ៀតជិតបងក៏ ៗ អូនអើយអូនសម
ឈ្មោះកេសរ សាច់ល្អិតជិតល្អផ្អបល្អផ្កា បើសល្អគាត់ល្អ
កក់ត្រង់ណា ស្រៀវល្អិតស្រិលថ្លាស្រស់ឥតល្អៀង ៗ បាន
ឃើញតែមុខខុកូបងបាត់ ក៏ពេវតិតកាត់គេចការតៀន ថែ
បៀកបងបំបមបាយបៀត លូកពាក់លោមលៀនលេងលងបេ ៗ
ព្រះរីកប្រលោមថ្ងមយកចិត្ត ព្រះនាងក៏សៀកឥតសាខរ អៀន
ព្រះភគ្រ្គធ្វើហាក់គេ ទ្រង់លើកបិតហើយពោលថា ៗ ខ្ញុំ
អត្តកនិដ្ឋាកបង ម្ដេចពុំធ្វើយធ្ងន់សងបញ្ញា ឲ្យរៀមអង្វរ

ជាច្រើនសា ឬមិនមេត្តាទោកៃថ្ងៃ ។ ជាហើយព្រះអគ្គទ្រង់
សញ្ជប់ ព្រះភក្ត្រនជ្រប់ជ្រួលដួងថៃ ថ្លើកលហាក់ក្រោធក្រៀម
ក្រំក្រៃ ទើបត្រាស់ថាថៃហៃកៅដួងចន្ទ ។ យើងគ្មាននិស្ស័យនឹងគ្នា
ហើយ កែវអើយនៅអ្វីឲ្យសាទាំងពាន់ បងសូមលាទៅទៅបួសកាន់
ក្រឹត្យវត្តព្រហ្មចរ្យសាងសីលា ។ នៅថ្វីអប្រិយប្រុសឥតគត់
គេកាត់មិនកប់តាប់ចេកធា ព្រឹកនេះសូមលាកែវកល្យាណ៍
នៅចុះរក្សាខ្លួនឲ្យគង់ ។ គិតថ្វីថ្ងៃអើយដូចរូបបន អូនកាត់ចិត្ត
ចង់មិនគិតសាវង់ បងសូមលាអូនសួនតោមយង់ ទៅបួសលុះ
លង់អស់ផ្ទា ។ ព្រះថ្លាបគ្គលផលផុតទុក្ខ ប្រែប្រុសចំរើន
ធម៌ភាវនា លះលាបាកលោកកាមតុច្ឆា សោះសួនពុំងាអំពល់
ចិត្ត ។ ត្រាស់ហើយព្រះអគ្គគង់ទ្រមឹង ថ្លើហាក់ជាវីនពុំស្នេហ៍
ស្និទ្ធ ផញ្ចឹងយោបល់យល់ថាគេ ព្រះនាងទឹកតិតបថយាន់ណា
កាលនោះខ្លួនឆានឆាចវារលក្ខណ៍ បានស្តាប់សព្វជាក់ហាក់
អស្ចារ្យ ស្រយុតស្រុតស្ងន់អន់ទុក គិតដល់កស្តាអាណិតក្រៃ ។

ស្ងាត់ជាព្រះអគ្គទឹកខ្លាសពេក ចេញទ្រង់បព្វជិតកាត់អាល័យ
ព្រោះខ្លួនអញមិញមិនព្រាស្រ័យ រូបរូមពិសម័យក្តីសមាគម ។
ប្រសិនទ្រង់ចេញទៅកាលណា ព្រោះឥតបិតាកើតទុក្ខជំ គិត
ភ្លាយទើបនាងកើតអរនោះម្យ លើកករបង្គំក្លង់ទូលថា ។ ព្រះ
អើយព្រះអង្គទ្រង់វង់ភក្ត្រ ស្តេចស្តាក់បង់ស្មុះលះប្រាជ្ញា ចេញ
ទ្រង់បព្វជិតកាត់សង្សារ សាងសីលាចារ្យជាឥស៊ី ។ ក្នុង
លោកនេះដូចព្រះអង្គ អាចកាត់លះបង់ពីស្រស់ស្រី ទ្រង់គិត
យ៉ាងនេះគួរគប្បី ត្រូវទីងលោកិយលោកុត្តរ ។ ថាបើទ្រង់
យាងទៅកាលណា អូនសូមយាត្រាក្រាបសក្ការ ជូនទៅជា
គ្នាការក្រែងក្រ កំដររសោះស្ដាក់ក្នុងទោមរ៉ា ។ ព្រាយតា
ញោមសូមខ្មបក្ខ តាព្យបាលថែទាំទាំរក្សា បំរុងបង្ហាត់បារ៉ស្នា
លុះត្រាតែអស់ជន្មជីវិត ។ បើទ្រង់បួសហើយចូរផ្ចិតផ្ចង់
កាន់ចិត្តឲ្យគង់តាមព្រឹក្សព្រឹទ្ធ កុំប្រាថ្នាកែមាត់ចិត្តមិនគិត ឲ្យខុស
ចរិតក្រៅធម្ម ។ ព្រះអគ្គទ្រង់ស្តាប់សព្វសនេហ ព្រះនាង

ស្រីថាពាក្យនាំពារ សាម្លីចាប់ចុះធ្ងន់ខយា ព្រឺព្រះអង្គកើត
មេត្ត ។ ទើបមានកម្រោលក្រោសទៅថា ហៃកែវកល្យាណ៍
ជាធ្មេញស្រី អូនចង់តាមបងទៅធ្វើអ្វី ក្រែងមិនគប្បីនឹងសក្កា ។
វិស័យអ្នកដែលចេញទៅបួស ព្រោះចង់ឲ្យហួសចាកសង្សារ
ឯស្រីជាមោហទិន្នកញ្ញា កុំដែលនរណាសប្បុរសនឹងស្រី ។
ប្រសិនបើអូនតាមបងទេះ នែតៅចាំស្ដាប់ពាក្យបងស្ដី យ៉ាង
ដូចរូបអូនស្ងួនពីសី មុខជាពោះគ្គីខ័យបង់ ។ ព្រាំម្ដេច
ឲ្យបានជានឹងបរិសុទ្ធ ស្រីនៅក្នុងកុដិស្រស់ស្រួលស្រាប់ កុំជា
ទេវីថ្ងៃចំណាប់ ព្រាស់ព្រានភៀកចាប់ព្រះកាយា ។ ព្រះ
នាងនឹកភៀនសែនទុក្ខសល់ ទំនង់សង្កត់អក់ហើយថា ព្រះ
អើយព្រះអង្គកុំខានឹង លង់ទំសិនកំណាក្សត្រៃថ្ង ។ ព្រះ
រៃនិព្រាសាបតុបភៀកកក នាសិតជតកាកីពិសេមិយ អង្គុល
សុផនដួងរៃឡ ក្សត្រៃថ្ងត្រៃព្រមសួសស្នេហា ។ ហើយ
ព្រាសប្រលោមនោមព្រលឹង ហ៎អូនកុំរំនំណាកែវណា អញ្ចើញ

មកផ្ដឹមនឹងផ្កា លើទីសយនាសុខសក្ករ ។ ព្រះអើយព្រះអង្គ
កុំបន្ទុំ ទ្រង់អាសូរនំសិនក្សត្រក្សាន្ត នាងក្តិចអានចាំក្រោយព្រាណ
ប្រែប្រាណប្រាស់ផុតសម្លំនៅ ។ ទ្រង់ទ្រូពិតពិត្យពិសាថ៌ កន់
ទ្រង់អាណាផុតទៅ មេល់ល្អត្រូមព្រះសទ្ទា ឧបមា
ក្រុកក្រាស់សរសើថា ។ ទៅល្អកេសាដូចស្ដាយកន្ទង់ ទៅល្អ
កក្រុពកាក់វាឯចន្ទគ្គិថា ទៅល្អទន្ត្រដូចគិលខេនា ទៅល្អតាសា
សមគុក្កមថ្ងៃ ។ ទៅល្អព្រានប្រៀបយ៉ាងត្រាច្ឆ្យាស ទៅល្អ
ឧស្ទុកាសស្រស់បំប្រែ ទៅល្អកកដុះដាំរលាតណា ទៅ
ល្អមាត្តុហាក់ដៃគ្ងក ។ ទៅល្អដូចសុវណ្ណមានិ ទៅល្អអង្គ
សមទីងកាយា ទៅល្អកន់ភៀវដូចអង្គ ចាំងចរណក្ត ល្បៀង
អន្ទង់ ។ ទ្រង់ទតស្ងាត់គ្រប់ទាំងអស់ ក្សត្រក្សាន្តរះបញ្ចុះស្លត់
ផ្គង ព្រះនាងដឹងកលសល់ខ្មួត ស្រស់ល្អដំរេកព្រះមាក្ក ។
ទ្រង់កែនុញជតប្រហាងប ព្រះសោបទៃខ្ទើបព្រះកក្រា ស្រៀវ
ស្រើបសំរើបក្ដីស្នេហា បង្កើតអស្ចារ្យក្លាលព្រោះនោះ ។ ក្នុងចិត្ត

កុំផុតនាគត្រង់អំពិតកខ្នង ក្រអួនក្រអឹតស្អែកស្អាញស្អុះ យង់
យក់បង្កប់តំសស្តុះ ចុំសុះចុះស្រង់កង់ពរ ។ កញ្ច្រោកកញ្ជោកជាប
សាបទឹកលេង ដោយក្បែនសប្បាយកាយគ្រឹម បុស្សបន្តិះកាយ
សែរលេកើ នាគព្រឹកពិតព្រួញអាញ ។ សំរេចសកន្ទក្សត្រតែប្រ
ទើបនាងចន្ទ្រីក្រាបទូលថា ទោះអូនខុសក្ដីធំដូចម្ដេចម្ដា មេត្ត
សន្ដោសគ្នាសប្រណី ។ អូនអើយបាសអូនមានទះលក្ខណ៍ សូន
សក្ដិសមជាស្ដេចម្ចាស់ កែវកុំភ័យពិតឡាបច័ន្ទថី ធម្មតាជាតិស្រីក្មួន
លោកា ។ ពុំដែលឆៅណាព្រមកែម្ចង់ គង់គិតដើយធ្នន់សង់ដោះ
សារ ក្រសែហើយស្អន់លោមថ្ងៃជីកា សេយក្រលទំលក់សុ ។
សរាត្ន ។ លង់លុះព្រឹកព្រាងស្វាងភ្លឺជ្រះ អរុណរឿងរះព្រះក្សត្រ
ក្សាត្ត ផាំងពីរកើតមកក្នុងសុភាគ្ន ក្សត្រក្សត្តនាំនាងទេពិ
ថ្ងៃ ១ ប្រលេស្រង់គាំទ្រគន្ធរស របស់សក្អិនភ្ញិតដៅព្រៃ ស្រង់
ស្រូចសម្ដេចព្រះភូវង៉យ រិលវៃឡើងគង់លើសយធា ។ ពេះ
ពន្សូទ្រង់យសយល់ល្អព្រៃ ពាក់អន្ដសហាស្សន៍យទំនែបសុជាតា

ក្ដួកស្រីព្រះសុំក្រមបកែវ គង់គាល់គ្រៀបក្រាកន្ទក្រោមស្រី ។
វេលាមហាសុរិយេន្ទ ចមកន្សែនាំអគ្គអគ្គមហេសី ឡើង
គាល់បិតុរន្ដទ្រង់បារមី ដោយក្ដីគោរពសព្វបញ្ញា ។ ព្រះបាទ
ព្រហ្មទត្តខត្តិយេត ឆ្លៀងនេត្រយល់បុត្រពីរអង្គ កបទ្រង់
វង់ក្រហាកចង្ក្រ មីមាទៅកៅបោមហេសី ។ នាងអើយ
កូនយើងតាំងពីរពន្ស លួអង្គទ្រង់ឯកប្អូនណាពិយ ទេពី(១)
ក្ដោះស្ទះមកទ្វី ដឹកដៃក្សត្រត្រពីកា ។ ព្រហ្មទត្តបាប់ហាត្ថ
ចក្រពន្ស នាំឡើងទៅគង់លើអាសនា ទើបមានកម្រាស់ត្រាស់
ប្រាប់ថា កូនអើយបិតាកំពស់ហើយ ។ សព្វថ្ងៃក្ស័ពេញ
បិត្តា(២) ផ្នួនឈើជួនជាមិនសះស្បើយ សង្ឃឹមនរកាមិនបាន
ទៀយ កូនអើយកុំឆ្ងល់ប្រហែសការ ។ ទ័ុបកផៃទេះសំរេច
ផុតកលើកប្ដាច់ទុកឲ្យបា ឲ្យក្រិះរិះរៀបកិច្ចការ ត្រូវ

---

២ ប្រៀកបិត្ដា = ក្រោន, ចាក់ក្រកាយ ។

បណ្ណាល័យ 895 9596
Phnom-Penh University
LIBRARY
សាកលវិទ្យាល័យភ្នំពេញ

ព្រោះក្សត្រប្រជាជន ។ ទូទាំងអាណាចក្រមណ្ឌល ឲ្យក្សត្រ សកលលោកគំបន់ អាករ(១) សួយសារណាបើជូន បន្ទន់ន្ទាប ឲ្យក្រាបស្មើ ។ មន្ត្រីតូចធំខំធ្វើការ ចូលមើលត្រួតត្រាការ សារពើ ដែលនាំឲ្យសព្វគ្រប់អន្ទើ គួរប្រើសមប្រើឲ្យគួរការ ។ នីនីតាក់សេចក្តីប្រជារាស្ត្រ ចូរឈ្លាសទៀវផ្ទះដោយប្រាជ្ញា ឲ្យ ត្រឹមត្រូវត្រូវផ្លូវមាត្រា តាមព្រះធម៌ជាបញ្ញត្តិ ។ ធម្មការអ្នកធ្វើ ជាចៅក្រម ក្រវំផ្ទុំតម្លូវបំរុងស័ក្យ កាន់ខ្លួនទុកជាអព្យាក័ត្ត(២) ប្រយ័ត្នកុំឲ្យព្រោយសេចក្តី ។ តែលុះអំណាចធម៌ទាំងបួន ទីន ច្បោះធ្លាក់ខ្លួនទៅអវិចី(៣) ពោសគេនិន្ទានាលោកិយ ដែនដី វិបរិតកកមានសុខ ។ ធម្មតាប្រទេសនិវេសន៍ណា(៤) បើមាន ក្សត្រាបេះដោះទុក្ខ រាស្ត្រក្សេមក្សាន្តមិនរើសមុខ ស្រុកនោះ

---

១ អាករ = អំពែកាយអំភ័ពស្ត្រត្រូវជូនរាជការ ។

២ អព្យាក័ត្ត = បទកណ្ដាលមិនលំអៀងទៅម្ខាងៗ ។

៣ អវិចី = ឈ្មោះនរកធំអវិចី ។ ៤ វិបរិត = ប្រែប្រួល ផ្លាស់ប្តូរ ។

៤ និវេសន៍ = ទីនៅ ។

នឹងបានសុខា ។ បើក្សត្រនឹងអស់មន្ត្រីធំ ដ៏នុំមិនតាមធម៌សម្មា(១) យល់ដោយអាមិសលាភសក្ការ ប្រជារាស្ត្រនឹងក្តៅក្រហាយ ។ មួយទៀតក្នុងត្រៃត្រកាលមធ្យម តូចធំក្នុងក្រៅនៅជិតឆ្ងាយ ចូរ កូនក្រិះរិះគិតខ្វល់ខ្វាយ ជាក់ជាយកយល់ព្រះអង្គការក្សា ។ សម្តេច សុណាសាសព្វសិទ្ធ ក្រាបក្រញូញផ្តែកស្តាប់ឧត្តារ(២) លុះចប់ កម្រាស់ព្រះបរិហារ ក្សត្រាទូលកបសបះសបក្តិ ។ បពិត្រ សម្តេចព្រះបិតុរង្គ សូមទ្រង់កុំព្រួយព្រះហឫទ័យ ខ្ញុំបង្គំជាខ្ញុំ ព្រះចក្រី កិច្ចការផែនដីសូមតាមតា ។ អញ្ជើញព្រះអង្គ គង់សំកន្ត ឲ្យក្សាន្តសប្បាយព្រះទ័យ ទូលក្រាបប្រណម្យ បង្គំលា នាំកងពីតាអគ្គមហេសី ។ វិលវិញកាន់ប្រាង្គប្រាសាទ សម ស្រីគ្នាព្រះស្នំក្លួកសៅស្រី គាល់ហៀបំរើដាប្រក្រតី ឥត មីមានទុក្ខជាសុខា ។ ទ្រង់កាន់ព្រះទ័យដោយទសពិធ(៣)

---

១ ធម៌សម្មា = ច្បាប់ត្រូវ ។ ២ ឧត្តារ = សំដីស្តេច ។

៣ ទសពិធ = ច្បាប់ដប់ប្រការ ។

វិះគិតប្រុងប្រៀបរៀបកផការ   គ្រប់ក្រុមកំណាន់តែងស្វាហ៍
យាន់ចេញក្រឡាត្រាតកាលថ្ងៃ ។ អាណាប្រជារាស្ត្រទាំងឡាយ
សឹងសុខសប្បាយពន់ពេកក្រៃ   រន្ទឹលឮល្បីបារមី(១)ថ្លៃ   ប្រទេស
ដទៃគោរពចេស្តា(២) ។ ពុំអាចអាងប្រណាំងរិទ្ធ   នឹងព្រះបពិត្រ
មហិស្សរា(៣)   ស្តេចទាំងរយមួយនាំស្លួយសារ   មកថ្វាយព្រះ
មហាក្សត្រថ្កើនថ្កាន ។ ឯអ្នកគិសៀនដែលជាមិត្រ   ព្រះអង្គ
រីងរែកទ្រង់កប់អាន   ប្រទានឲ្យមានលំនៅស្ថាន   ប្រោសប្រាណ
ទុកដូចព្រះវង្សា ។ សម័យថ្ងៃមួយព្រះទ្រង់រិទ្ធិ   ភ្ញាក់(៤)ព្រះទ័យ
គិតបន់យាត្រា   ចេញទៅប្រពាត(៥)ព្រៃហេមពាន្ត   ទតសត្វបក្សា
បក្សីជន ។ ទើបថ្នមលោមលាទេពីថ្លៃ   ថាហៃមាសស្ងួនមិនទួន
ល្អន   ចូរនៅឲ្យសុខកុំទុក្ខហ្មង   ព្រឹកនេះខ្ញុំនឹងសូមលាស្រី ។

---

១ បារមី = ការបំពេញ ។ ២ ចេស្តា = រិទ្ធិ អំណាច ។
៣ មហិស្សរា = អ្នកធំប្រសើរ ។ ៤ ភ្ញាក់ = នឹកចង់ ។
៥ ប្រពាត = ទៅលេងព្រៃ (ភពសព្វ) ។

ទៅលេងព្រឹក្សានឹងគិសៀន(១)   សៀលាជ្រះជ្រៀងព្រះសុរិយ
បងនឹងក្រឡប់វិលឆាប់រ៉ា   កុំអូនប្រែមប្រែយកលយគិត ។ កាល
នោះក្សត្រីស្រីរូបល្អ   សុវណ្ណកេសរបវរមិត្ត   ស្តាប់ជាក់ជំនួលក្តួល
ក្នុងចិត្ត   ទូលជាបពិត្រព្រះភស្តា ។ បើសព្វព្រះទ័យទៅហេមពាន្ត
ហើពលចាហាលមានត្រៀបត្រា   ល្មមរៀបជាក្បួនឲ្យគួរការ
តាមយសសក្តិមហាក្សត្រ ។ លើកទៅជាពួកបែកធ្វើស្លាំ ប្រចាំ
រក្សាការប្រយ័ត្ន   ទៅម្តេចតិចគ្មាយល់ជាស្លាក់   ក្រែងកើតវិបត្តិ
សត្វហិង្សា(២) ។ អូនសូមតាមបងទៅលេងផង   ដៀកចិត្តពុំទប់បាន
គេបេះផ្កា   គោរពសត្វស្លាប់ហើយក្តើយក៏យ៉ា   ក្រោយសឹម
យាត្រាណាមាសថ្លៃ ។ ម្តងនេះបងទៅជាយ៉ាងស្មាត់   ចាំបាត់
ហើពលយល់យូរព្រៃ   កុំអូនព្រួយចិត្តគិតកលិយ   កុំបែងតាម
បងយាត្រា ។ ត្រាស់ស្រេចសម្តេចព្រះភូមិ   នាំរាជនារីគនិដ្ឋា(៣)
ចូលផ្ទំលើគ្រែសុវណ្ណ   លក់លុះសុរិយារៀងរៀង   ទ្រង់កើនបាត

---

១ គិសៀន = បងពីញ្ញូប ។ ២ ហិង្សា = បៀតបៀន ។ ៣ កនិដ្ឋា = ប្អូនស្រី (រ.ស)

ទីទៃនសយធា បូលស្រស់គង្គា(១)ដូចប្រក្រតី ស្រស់ស្រួច ស្ដេចទ្រង់ព្រះភូស្ត្រថ្មី ចក្រឡើងគង់លើអាសនា ។ ពិសេស រៀបគាំងគ្រឿងព្រះស្នាយ ថ្វាយព្រះអង្គសោយគ្រយាហារ សោយស្រេចទ្រង់គ្រឿងអលង្ការ(២) សៀតព្រះខ័នថ្វាំពេជ្រ ។ ក្រាស់ហៅកំលៀវជាជេដ្ឋ យាត្រាចុះពាក់ប្រាសាទស្រី សីហនាទ(៣)គគ្រឹកគឃស់ហា ភគប័មានគ្រឹកទឹកកយា ។ ស្តេច ស្តេចក្រាបក្រាន់គម្រង់ទៅ សំដៅដល់ដែនដងពនា ទ្រង់ទត ព្រៃព្រឹក្សម្រឹគា(៤) ពណ៌នាច្រើនលន់ពន់ប្រមាណ ។ មាន ពាំងបក្សីបក្សាសត្វ ហិចហើរច្រាក់ក្នុងស្នូសាន(៥) ព្រះអង្គទ្រង់ ទតសព្វដែនដាន ក្សត្រក្រក្តាកូនក្រោកត្រាស់សរសើរថា ។ នុះដើម ពពេលសព្វផ្កាល ទំមូលលើមែកបែកសាខា ពពាំពាំគ្នាចិកបុប្ផា

---

១ គង្គា = ទឹក ។ ២ អលង្ការ = ប្រដាប់តែងខ្លួនលំអ ។

៣ សីហនាទ = បញ្ចេញសូរស័ព្ទខ្លាំងឥតញញើត ។

៤ ម្រឹគា = សត្វចតុប្បាទព្រៃ ខ្លា សីហៈ ក្តាន់ជាដើម ។

៥ ស្នូសាន = ព្រៃស្ងាត់ ព្រៃឡាច ។

ហើរត្រាចទៅទំភក្តលផល ។ សាពេចភនីងៅភកាលនៃ ហើយ ហិចហើរហោគ្នាក្រសង ពាំផ្កាពកាយពយុះល្អង ពព្ទុលទំ គង់បំប៉ុគជី ។ ដូចកាលបងបានប្រាណមូលម៉ែព្រៃ ខែបងិក្ស ពពៅទៅថ្នាំងស្រី ស្រីស្រស់ស្រួលស្រេចដាច់លោកិយ បាន បងបមប៉ាហើយបែកបែរ ។ មើលដើមពោធិភាក់ផើកំពង់ មាន ព្រៃចុះចំយំឮរ៉ៃ រៀមរ៉ក្រស្រមួយដូចហាក់ស្នេហ៍ សាកាយប្រាយ ប្រែបែរចេញបង ។ ដើមព្រីងសត្វព្រាបបង្ហាបទំ ចាប់ជាទ្រទំ យំឆ្ងើយឆ្ងង់ ដូចកាលបងព្រាត់បាត់ខ្លួនល្អង ព្រោះវៀកបំពាន បងមើលព្រៃ ។ មាន់ទំពេកពេសជាទ្រទំ ចាបពេកចុំចុះហើយ ហើរទៅ ដូចបងចាកចែនទីកន្ងជ័យ ពោលចាំងមាសម័យ ថ្ងៃបើនផាន ។ ក្រលីងក្រលោងហើរឃ្លាតឆ្ងាយ ទំដើម ក្រឡាញ់ក្នុងស្នូសាន ខ្លះហើរត្រឡប់ឃើបសម្រាក ដូច ប្រាណស្មុះក្រឡះរឹង ។ មាន់ព្រៃស៊ីខានពាក់ប្រាង្គព្រាត ខ្លះ ខ្លួនតតកឃ្លាតក្រោមដើមខ្នុរ ដូចបងឃ្លាតបិត្តម៉ែព្រៃព្រលឹង ម្ល៉េះ

ហើយសមនឹងអួចទាំងទ្វារ ។ វាំងស្រាកស្រាប់ធ្វើសម្បុកពង លើ
ចនលវង្វេរមែកវាំងតែ ខ្វះក្ដារស្រៀវស្រែកសម្រែកញ័រ ខ្វះទំលើ
លើខ្ញូកពីខ្មៅឃ្មុំ ។ ម្លូចខ្ទបងបាងប្រាណក្ដុកក្ដុក និងអួច
ខ្ញុំមចិត្តតកៈពោះវៃ ត្រានះឃ្មាឃ្មុំគរកកកៃ ព្រាកឆ្ងាយទៅព្រៃ
ពេហេមក ។ ដើមត្រានវល្លិប្រៀលធ្មៀលពីខ្មៅ សត្វក្រៀលតាំ
ត្រចៀកក្រៀបក្រា ដូចបងក្រកក្រិះបំពេណះថា និងវែកវកល្បាណ
លាត្រាប់មក ។ ដើមជ្រៃគ្រៃឈ្ងល់ក្រឈើន វែមក្លាស់
សន្ទឹងជ្រីងតែងជ្រក ដូចបងជ្រងព្រាបថ្មមពន្ធក ជ្រើសកេក្រូវ
ពិក្ដិកផ្ដេកប្រាណ ។ ក្រសាបពពើសំកាំង ទំដើមក្រសាំង
ក្រសែបសាក្ដ ដូចបងក្រសោបចបកល្បាណ ក្រសាលក្ដិសាន់
វែខចាណ ។ មានដើមទទឹមទទាទំ ហើយយំផ្សោវព្ររៀវព្រៃ
ខ្វះហើរមខៈចុះពាស្រ័យ ទៀបធ្លៃផលសៃទទឹកល្ហុង ។ ដូចអួច
ទទួលស្រូលពាក្យដឹង ពុំហានទងនិងតាស់ផាប ថ្ងៃនេះទូចមលើម
ដាប ទទឹកស្រឡាបសន្ធឹកឈើ ។ ពក្លាក់ចុះទុំចុងពក្លា ហើយ

ហើរពេពៅតក្អើ សម្បុរពក្លក់មុខងើ ហើយហើរតក្អើទៅតាម
ភល ។ ព្រៃព្រឹក្សបងប្រៀបដូចបងព្រាត់ ស្ដាត់ផ្ដៀសចិត្តផ្ដាល
មេឃម័រដូចចិត្តនឹកមមាល់ បងប្រៀបពេលពលភាលទុក ។
ពកហើយចេបត្រាសប្រាប់កំលៀង បងអើយប្អូនធ្ងៀងមើលគ្នា
ដើមផុះភ្ញស់ស្រឡាងវារនីមតូក វែផ្កាស្ដាយស្ដុះរុះពេយពយ ។
អញ្ចាញអន្ទាលអញ្ចាង ស្ដៅស្ដិសុកស្រុកក្ដិតាយ សន្សំ
សង្ស័យក្រក្រូចព្រាយ វៃឃ្មូឃ្មាយខ្វកខ្វះវាំងគងំពេក ។
កាកោកាកស្ដិស្នាប់ស្មើ ព្រះជ្រៃប្រាន់ទ្រាំងពាំងវៃដេក ផ្ទះ
រើកវេរព្ធាពន្ធូន់ព្រោធ លៀបលោកលោយលោពប៉ុចប្ដុ ។
លីតាន់លីពស់លាស់លីតង់ ព្រើលក្រងរងាក់រពគរពា ស្ទូព្រ័
ស្រោចត្រាបត្រៀលស្វា ក្រៀលខ្ទះក្ដាសុំពុំវៃលន ។ ដក់ពា
មកតាយរាយពោនពួច ប្រមូលប្រមូលមៀនទ្រែម ក្រឡុក
ក្រឡាក់សក្បាវៃប្លុន ចេកវែងអំបងវៃថ្ងៃថ្នាំ ។ ចាក់ប្រេង
មាក់ប្រាងមាក់សាងសោត ទាក់ដាក់ប្រវាក់មាក់ចុះពាន អង្គល